

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน กันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเชื่อถือได้ จึงได้ กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวกับประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแยกกล่าว ตามลำดับต่อไปนี้

การวิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามแบบ ปลายเปิด (Open-Ended)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ ศึกษาในเทศก์อำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนได้จัดขึ้นในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามแบบ ปลายเปิด

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ประชากร

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยนี้ จำนวน 131 คน จำแนกเป็น

1. ศึกษาในเทศก์อำเภอในจังหวัดนครศรีธรรมราช จาก 16 อำเภอ จำนวน 58 คน
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่กันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2537 จากจำนวน 73 โรงเรียน จำนวน 73 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้แสดงรายละเอียดได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนกลุ่มประชากร		
	ผู้บริหารโรงเรียน ที่กั้นคานขนาดเล็ก	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	รวม
เมือง	4	4	8
สิชล	7	4	11
ท่าศาลา	2	4	6
ปากพนัง	12	4	16
เชียรใหญ่	14	4	18
หัวไทร	9	4	13
ชะอวด	5	4	9
ร่อนพิบูลย์	2	4	6
ทุ่งสง	1	4	5
บางขัน	2	2	4
ทุ่งใหญ่	3	4	7
นาบอน	1	3	4
ฉวาง	3	4	7
พิปูน	5	3	8
ตำพรหมเรา	1	2	3
จุฬาภรณ์	2	4	6
รวม	73	58	131

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ดำเนินการดังนี้

1. ในขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2537 จำนวน 131 คน ใน 16 อำเภอ ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 58 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 73 คน
2. ในขั้นตอนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน
3. ในขั้นตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน กันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 5 คน จากอำเภอสีชล ลานสกา จุฬาภรณ์ ทุ่งใหญ่ และกิ่งอำเภอช้างกลาง

4. วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 ใช้กลุ่มประชากรจำนวน 131 คน จาก 16 อำเภอ ซึ่งประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 58 คน ผู้บริหารโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก จำนวน 73 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

4.2 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งได้มาจากการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงดังนี้

4.2.1 โดยการเลือกเฉพาะเจาะจงอำเภอที่ได้จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาหลายครั้ง ได้ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

4.2.2 โดยการเลือกเฉพาะโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาหลายครั้งในอำเภอ ที่ได้เลือกในข้อ 4.2.1 เป็นกลุ่มตัวอย่าง อำเภอละ 1 โรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 8 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดกิจกรรมหลายครั้ง

อำเภอ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ศึกษานิเทศก์	ผู้บริหารโรงเรียน	รวม
เมือง	1	1	2
สิชล	1	1	2
ท่าศาลา	1	1	2
ปากพนัง	1	1	2
เชียรใหญ่	1	1	2
ชะอวด	1	1	2
ทุ่งใหญ่	1	1	2
นาบอน	1	1	2
ถ้าพรธรรมรา	1	1	2
พิปูน	1	1	2
รวม	10	10	20

4.3 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 ได้มาจากการเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 5 คน คือ นายสนั่น เกตุชาติ นายคำนึ่ง รวยรวย นายอุทัย กาญจนภักดิ์ นายสาทร ผ่องสมัย และนางสังจารี ไกรนรา เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ชุดดังนี้คือ

1.1 ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในแต่ละกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1.1.1 ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็กในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบเติมคำในช่องว่างที่ผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม โดยศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมต่อไปนี้

1.1.1.1 กิจกรรมการนิเทศ

- 1.1.1.1.1 กิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาหลักสูตร
- 1.1.1.1.2 กิจกรรมการนิเทศงานจัดการเรียนการสอน
- 1.1.1.1.3 กิจกรรมการนิเทศงานการสร้างสื่ออุปกรณ์
- 1.1.1.1.4 กิจกรรมการนิเทศงานวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.1.1.1.5 กิจกรรมการนิเทศงานวัดผลและประเมินผล
- 1.1.1.1.6 กิจกรรมการนิเทศงานพัฒนาบุคลากร
- 1.1.1.1.7 กิจกรรมการนิเทศงานบริการ

1.1.2 ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) ให้ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่จะเสนอแนะในการแก้ปัญหาเพิ่มเติม

1.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมการนิเทศที่จัดในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก โดยศึกษากิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ลักษณะของกิจกรรมการนิเทศที่จัดในโรงเรียนกันดารขนาดเล็ก
- 1.2.2 ลำดับความสำคัญของกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
- 1.2.3 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการนิเทศ
- 1.2.4 แนวทางการแก้ไขปัญหา

1.3 ชุดที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามขึ้นเองตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาคครอบคลุมงานนิเทศการศึกษามาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1.1 ระบุงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 7 งานคือ งานพัฒนาหลักสูตร งานการเรียนการสอน งานสร้างสื่อการสอน งานวัดและประเมินผล งานวิเคราะห์ข้อมูล งานพัฒนาบุคลากร และงานบริการ งานนิเทศการศึกษาทั้ง 7 งานนี้ รวบรวมมาจากแนวคิดของ

นักรักศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานทางการศึกษา เช่น เบ็น เอ็ม แฮริส (1985 : 10-12), กิติมา ปรีคีติก (2532 : 278), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 5-7) และหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2.1.2 ระบุกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่จัดขึ้นเกี่ยวกับงานนิเทศศึกษาในแต่ละงาน เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามทั้งหมด 23 กิจกรรมคือ การบรรยาย การบรรยายที่มีสื่อประกอบการเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ การฟังจากแถบบันทึกเสียง วิทยุ หรือ แผ่นเสียง การจัดนิทรรศการ การสังเกตการสอน การสาธิต การสัมภาษณ์ การอภิปราย การอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูลและการคำนวณวิจัย การระดมความคิด การบันทึกภาพทัศน์ และบันทึกภาพถ่าย การจัดทำเรื่องมือและแบบทดสอบ การประชุมกลุ่มย่อย การไปศึกษาดูงาน การเยี่ยมชมโรงเรียน บทบาทสมมติ การเขียน การให้คำแนะนำ การปฏิบัติตามคำแนะนำ การสัมมนา กิจกรรมการนิเทศทั้ง 23 กิจกรรมนี้สรุปมาจากแนวคิดของนักรักศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานทางการศึกษา เช่น สنجัด อุทรานันท์ (2529 : 61-71), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2538 : 68-83), อาคม จันทสุนทร (2519 : 48), สันต์ ธรรมปาฐ (2519 : 19), ชารี มณีศรี (2524 : 61-68), พันธ์ หันนาคินทร์ (2529 : 253-254), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526 : 397-299) และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 35-60)

2.1.3 กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากกิจกรรมการนิเทศของงานนิเทศการศึกษา เช่น งานพัฒนาหลักสูตร งานจัดการเรียนการสอน งานสร้างสื่อการสอน งานวัดและประเมินผลงานพัฒนาบุคลากร และงานบริการ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน (รายละเอียดในภาคผนวก) เพื่อพิจารณาความถูกต้องตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์และความเหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปวิเคราะห์หาค่าความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความในคำถามกับประเด็นหลักของกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ตามวิธีการของ โรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 34-37 อ้างถึงใน บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2527 : 69) ข้อใดที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .5 ขึ้นไปจะเลือกไว้ใช้ และนำข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงมาเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 15 คน และผู้บริหารโรงเรียนกั้นคารขนาดเล็ก จำนวน 15 คน ในจังหวัดกระบี่ ที่อำเภอคลองท่อม เขาพนม เกาะลันตา ลำทับ และกิ่งอำเภอเหนือคลอง แล้วนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสม

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม แล้วไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วขอนหนังสือส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนกั้นคารขนาดเล็กทั้ง 16 อำเภอ เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย
3. ส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 73 ฉบับ และศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 58 ฉบับ โดยส่งทางไปรษณีย์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามส่งมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ โดยทางไปรษณีย์ภายใน 20 วัน หลังจากส่งแบบสอบถามไป ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 125 ฉบับ เป็นร้อยละ 95.42
4. การเก็บข้อมูลชุดที่ 2 ได้นำแบบสอบถามไปให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเอง แล้วเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาได้ทั้งหมด จำนวน 20 ฉบับ เป็นร้อยละ 100 กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลชุดที่ 2 มีรายละเอียดดังภาคผนวกหน้า 109

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก หน้า 111)
2. กำหนดตารางการสัมภาษณ์ แล้วแจ้งให้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า 1 สัปดาห์ (ภาคผนวก หน้า 111)
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามตารางการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยการนับความถี่และหาค่าร้อยละ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยการประมวลความคิดเห็น
3. ปัญหาและข้อเสนอแนะนำมาวิเคราะห์ โดยการนับความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรของนิภา ศรีไพโรจน์ (2531 : 140) ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ในส่วนของคำถามแบบปลายเปิดวิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย